

Vánoce světlem života.

(k zamyšlení)

Čas Vánoc přináší každoročně do našich krajů tajemnou atmosféru a radost k nitřům lidí. Ve snaze lidí udělat si radost, však již mnohá léta vstupuje do vyhrátých a vyzdobených domovů teskný stín. Než, stín tam nevstupuje samovolně, nýbrž je tam přitahován způsobem přání blízkých, obdarovat i propojit se s „vánoční náladou“.

Mnozí nastolí i zdání, že dárky přináší „Ježíšek“, jiní pak, že je to pěkná tradice. Žel Vánoce odezní a vše běží starými koleje. Je jedno, zda jsou lidé věřící, jiných vyznání anebo důvěřující jen v materiální či „duchovní“ pozemskost... nesouce pečeť niterného zchudnutí, neboť již nevědí o darech bytí!

Poputujme spolu vstříc jitrním i dřevným dobám lidstva, abychom alespoň zčásti nahlédli ke kořenům událostí, které „oslavujeme“ v časech vánočních.

Všeobecně se Vánoce v křesťanské církvi slaví od 7. století. A co se slavilo předtím? Zrození Slunce! Nejen „u nás“, ale i jinde ve světě – u amerických indiánů, v Asii a jinde. Staří Řekové slavili zrození boha Slunce Hélios, Římané měli Saturnálie – svátek původně zasvěcený etruskému otci bohů, Saturnovi....

Prvním, co nás propojí se soudobými Vánoce, je pojem advent. „Latinské slovo „advent“ znamená příchod. Lidé se mají těšit z toho, že Ježíš přišel na svět a narodil se v Betlémě – aby si Bůh a lidé mohli být blízko...“.

Takto uchopili a přizpůsobili si svým způsobem křesťanské církve pojem „příchod“. Avšak křesťanské, ne vždy čisté snahy šířitelů, byly stavěny již na jsoícím. Narození Božího Syna totiž není původní příčinou slavení „Vánoc“, nýbrž každoročně zákonitým dějem, do kterého byla „tajemně“ vetkána zlatá nit Jeho pozemského života. Tento zákonitý děj je součástí života planety Země od počátků jejího bytí. A je samozřejmé, že každý pozemský tvor musí být zákonitostem poslušen. Ani člověk nemůže být Bohu „blízko“, pokud člověk sám neusiluje svým vědoucím životem o „blízkost“ Boží.

Jen těžko se hledající může opřít o současné, stěží poznané vesmírné děje či věrohodné historické důkazy starověku, písemné nebo předmětné. Neboť, lidské „vědění“ v průběhu věků zaválo sebe sama. To se týká i zmatení pojetí a dějů spojených s pojmem dnešních Vánoc.

Čas Vánoc je svátkem Světla! A pro skutečně hledajícího jsou, jako milníky k poznání, rozeseta na jeho cestě moudrá světélka. Jsou to stále ještě živoucí slova naší moravské řeči. Ale nejprve ještě něco z historicko-literárních pramenů.

Soudobé slovo „Vánoce“ bylo pravděpodobně přejato z německého „Weihnachte“ – svatá noc. V rámci pokřesťanštění původních obyvatel moravských území bylo vmíšeno do již tradičních svátků. K tomuto lze uvést například jiná slova hornolužickosrbské „hody“, dolnolužickosrbské „gódy“, či kašubské „godě“. Pro slovanské předky slovo „god“ znamenalo svátek obecně.

To pravděpodobně nejstarší označení se zachovalo více v jazyku maďarském a rumunském. Maďaři dodnes slaví „karácsony“ a Rumuni „crăciun“. Možná tento název přejali z praslovanského „kračun“ – mimochodem tento název pro „Vánoce“ se uchoval na Slovensku v okolí Detvy. Slovo „kračun“ se dochovalo i v jiných jazycích – ale jeho původní význam se zúžil pouze na určité atributy s oslavami souvisejícími. Na Podkarpatské Rusi tak říkají obřadnímu chlebu, pečenému na Štědrý den, Bělorusové démonovi smrti, Bulhaři a Makedonci tak nazývají poleno, kladené na Štědrý večer na oheň. Tzv. badnjak (nebo badžnik), jeho název je odvozen od slovesa „bdíti“ a souvisí právě se zvykem hlídat oheň celou noc. (Štědrý den nazývají Badnji dan.)

Jak vlastně naši staří prapředci (či spíše naše vlastní inkarnace) tento svátek slavili?

Víme, že středobodem „svátků Vánoc“ je Štědrý den s jeho nocí, a den druhý, zvaný boží hod. Avšak, co je podstatou dějů slavnosti a oslavování? Co je a má být slaveno a uctíváno o štědrém dnu a božím hod, pokud je přijmeme jako zákonité děje? Děje, kterých má být člověk vědomě účasten, nechce-li žít a posilovat nouzi a zmatek dnešního světa.

Při skutečně hledajícím stojí vždy pomoc, která promlouvá slovy: „Nehledej na zemi, v plochem lidském mínění a vědění, nahlédni nahoru, do sfér Stvoření!“

Koho se dotkla moudrost bytí, ten již ví, že Stvoření je dílem působení Ducha Božího, jenž je „výkonnou mocí“ Stvořitele všeho bytí – Boha. Dokonalost Božího díla spočívá v zákonitostech, které jsou nedílnou součástí každého konání (děje) ve vesmíru, ve Stvoření.

Úrovní Stvoření je i jeho nejnižší část hmotná, jež se skládá z jemné a hrubé hmoty. Od počátku vývoje naší planetární soustavy byly sféry jemné a hrubé hmotnosti důmyslně propojeny bytostnými silami, ve prospěch vývoje k vyššímu vědomí každé živé formy. Což trvalo ještě dlouho i po příchodu prvních lidských duší na zemi. Vše bylo „od nepaměti“ podřízeno tepu z Výšin. Rytmu života. I den a noc a roční období v koloběhu naší planety kolem Slunce. První lidé se vyvíjeli správně. Nejen v průběhu pozemského dne, ale i ve spánku, kdy jejich niterná těla přijímala poznání z jemnějších světů. Tak jako i dnes ještě malé děti. Duše našich předků komunikovaly a putovaly v neustálém pohybu a rytmu, více či méně mezi oním světem a světem pozemským.

Onen svět, mimosmyslový, v jednoduchém rozčlenění, měl hutnější a světlou (pohyblivější) část. Zajisté ta hutnější část byla svým zachvíváním blíže hmotné zemi, zatímco ta světlejší „blíže“ směrem ke Stvořiteli - Bohu. Světlejší část byla mnohem rozsáhlejší než ta hutnější. Protože zákony (děje) v ní působící se projevovaly mnohem rychleji a důsledněji, bylo zde mnohem více světla než v blízkosti země. Moudří jitrních epoch, příkladně nám blízkých předchůdců Slovanů (orientačně zachyceno v „Slovanskoarijských vědách“), ji vnímali výrazem „Slavi“.

Náš pozemský svět nazývali Javi (jevný svět), onen svět Navi a sféry, kde panuje jen dokonalost Páně, svět Pravi - což by se snad dalo uchopit dnešním pojmem Ráj – pravé Stvoření.

Chce-li tedy pozemský člověk vědomě **slavit**, cokoli, dle zákonitostí Stvoření, musí být ve spojení (spoluzachvívát se) se světem „Slavi“. Musí zde být spojení skutečné, což nemá nic společného s blouzněním nebo pozemskou lehkomyšlností či bujarostí. V tomto smyslu musí mít slavící člověk niterně živý obraz a podíl na výši pravdy, podíl na harmonii s ním stejnorodé jemnohmotné úrovně Slavi. Vnější pozemskost při tom nerozhoduje.

Jaká vesmírná událost ale předchází a děje se již mnohé miliony let v období zvaném dnes „Vánoce“? ... Ve skutečnosti jsou to události dvě. Jedna v nedílné souhře s druhou.

První, nám lidem nejbližší, je zimní slunovrat. Přesněji, Slunce je nejbližší obíhající Zemi, ale u nás, na Moravě, má síla Slunce díky náklonu Země nejmenší intenzitu. Možná by byl pochopitelnější výraz „zeměodvrat“. Většina sil přírody, v našich zemích, je v důsledku toho „stažena“ do jemnějších úrovní a sílí vlada „saturnovských“ sil, sil hutné hmoty a jejího ztužujícího projevu. Dalo by se říci, že přišel „děda Mráz“ do hmoty naší země, „Moroz“. V naší přírodě se takto reformuje hmotná základna pro budoucí rozlet sil jara (jarovizací) a s tím přicházejícího tkaní opětně „sílicího“ záření Slunce. To je ono „otevírání pokladů“ budoucího rozpuku a rozkvětu, později završeného úrodou v celých krajinách. Dlužno k tomu snad ještě doplnit, že „biologicky příznivá bytostnost“ se rytmicky rozprostírá a účinně pulzuje mezi působností sféry Slunce a sféry působnosti Saturnu, což se však na celé Zemi neprojevuje stejně.

Ta druhá událost, mnohem pronikavější, je proměna v projevu mocné své síly z Výšin mimo Stvoření, jež v zákonitém rytmu proniká až k naší Zemi. Tato síla a její projev se dá uchopit nejbližše našim slovem - LÁSKA. To je tedy děj, bod obratu, kdy pozemskost, s jejími úrovněmi, začne být intenzivně přitahována do Výšin, Bohu blíže. Je to ohromný tep „srdce“ Stvoření. Tento přímo souvisí s druhým neméně ohromným dějem ve Stvoření - „Vylitím Ducha Svatého“, který se děje naopak v blízkosti letního slunovratu („zeměvratu“). Tyto vysoké děje jsou tepem a „motorem“ života Stvoření. Jako podobně i v lidském životě, srdeční diastola a systola, výdech a nádech, či „tik a tak“ časomíry pozemského života...!

Zajisté tyto události jsou velkou oslavou, jak pro bytosti a tvory pracující se zemí a na ní, tak i v jemných světech „Slavi“ a ještě výše. Jsou synonymem hojnosti a blaženosti, daru, jež poskytuje nezměrně mocná a lidským umem nedosažitelná síla – zvaná Bůh.

Ne nadarmo se Ježíš Kristus zrodil na zemi právě v čase „zimního slunovratu“. Na vlně Lásky. Nikoli však do naší zimy a zemských utváření našich krajů.

O Štědré noci se podle prastarého vědění prý otevírala tajemství přírody a pokladů a boží hod pak dával možnost „pojídání“ z milosti Božího působení. Daleko od pravých sil života mohl tak pozemský člověk procítit vnitřně radost z „blízkosti“ Boží, v své síle Lásky. Radost, ve smyslu spoluzachvívání se se zářivostí pozdějšího Stvoření. Což je skutečný **poklad** i blaženost již zde na zemi. Proto pozemský Ráj. Je jen pochopitelné, že člověk musí k takovému svátku **připravit**, svým každodenním životem, **správné** prostředí zejména v sobě. A že i pozemské pokrmy mají svou žehnající hodnotu. Což je dle našich starých tradic dokládáno pečením pokrmu z posvátného prasete, správně chovaného a správně připraveného, coby povznášejícího pokrmu. Předcházel proto i „půst“ o štědrém dnu, aby posléze, po oblažení nitra, i pozemské tělo prožilo libost chuti o hodu „vánočním“. Kdy půst není v zákazech, ale právě v touze a dobrovolné ukázněnosti, jež je nezbytná pro duchovní prožívání - slavení.

Ra je všeobecný výraz pro „duchovní vyzářování“ ve Stvoření. Žel již po více tisíciletí je Ra, v blízkosti Země, velmi zakalené a „**navní**“ (onen) svět je z drtvivé části ztuhlý, potrhaný a potměný v důsledku nesprávného působení téměř všech lidských duší. Lidé dnes již nemají účast na slavnosti Stvoření a nemají ani spojení s úrovní „Slavi“. Pozemské dny o „Vánocích“ se staly svátkem připoutaným k zemi, svátkem povrchní spotřeby i teskné a nenaplněné touhy po Světle....

K našim soudobým „Vánocům“ patří koledy a koledování. Běloruské „koljady“ a bulharská „koleda“ jsou předkřesťanského původu (z latinského Kalendae – označujícího první den v každém měsíci) – zmínky o koledě u Slovanů jsou už v Euchologiu synajském z 9. století. Slovo „koleda“ pravděpodobně v určité době na celém slovanském území vytlačilo původní název slavností zimního slunovratu.

Nu, ale my se vraťme k stavu „onoho světa“ v posledním tisíciletí. A vztahu lidských duší, žijících na zemi, k němu.

Zajisté v přírodě existuje boj světla s temnem (jako i silnějšího se slabším), což je součástí vývojového plánu pozdějšího Stvoření. Tento boj je projevem konání na cestě od nevědomého k vědomému. Oživování a formování hmotných projevů, jako základny pro vyšší vývoj. I to se projevuje ve vývoji pozemského člověka, za podmínek naslouchání a poslušnosti rytmu života.

Již dlouhá staletí, žel, člověk tento řád porušuje a temno se vmísilo i do stavu jeho nitra. Mezi lidskou podstatou a jeho pozemským projevem je dnes temná, líná vrstva. Tato vrstva má na základě stejnorodosti intenzivní spojení s temnou úrovní onoho světa. To se projevuje nejen příchodem lidských duší z této úrovně na zemi, prostřednictvím nechráněných inkarnačních bran ženského lůna, ale také tím, že vývoj pozemských lidí, prostřednictvím snů je přerušen. Tato úroveň onoho světa, světa potmělé „Navi“, je nyní téměř celá obsazena kalem a temnotou. Její světlá část, „Slavi“, má podobu jen ojedinělých a, pro soudobý stav lidstva, nepřístupných

ostrůvků. Země a její „Ra“ je pod vládou temnu sloužících duší a bytostí. Také proto jsou lidé často **unaveni** životem. Ano, člověk si řekne, já přece nejsem temný. Nu není, ale je vlažný a proto velké množství vitálních sil, které mu dává tato země „věnuje“, nevědomky, uvedenému temnu.

A „koledování“? Když vláda temna začala být našim dávným předkům zřetelná, jejich světlí vůdcové „zřídili“ jistou pomoc pro kritický čas rytmicky se opakující kolem zimního slunovratu. To souvisí s pojmy „kračun“, „koledování“, a později kalendář. Viděli narůstající kalný stav na onom světě a tak posílali své vědouce lidi do lidských osad. Aby tito připravení lidé svou přítomností a ještě zářivým stavem svých niterných odtlačovali a zaháněli výrony temných projevů, právě v čase nezranitelnějším pro lidi. Kdy noci byly nejdelší a nejhutnější. Později pak nástupci těchto připravených zapalovali ohně a bděli u nich a veselili se, aby se neprojevovalo nečisté myšlení. Byli však střídmi v druhu stravy i zdrženlivost byla na místě v tomto období. Jejich vyzářování nesmělo být potemnělé, tedy přístupné temnotám. Protože ve skutečnosti, zapalování ohňů symbolizuje niterné světlo a bdění u něj pak je čistota myšlenek a citů.

Mnohem později tito koledníci nosili masky různých bytostí i temných, aby je temní „na první pohled nepoznali“. I to se vytratilo a proměnilo v maškary o přicházejícím fašanku, ve spojení s „masopustem“ před... Velikonocemi.

Dnes koledníci chodí, aniž vědí o smyslu, který každého člověka má spojovat a spojuje s výšinami kosmu. Jen tradice s vymyšlenou a zamotanou náplní, zaměřené na pozemské věci a představy, bez vnitřní kázně a zářivosti.

Již velice dávno se vytratilo to základní, o čem je výše hovořeno, niterné světlo (oheň) člověka a bdělost nad ním! Tedy tvůrčí cituplnost a síla svědomí, coby klíčů k otevírání pokladů života. A že je to již velice dávno, o tom hovoří i starověká „báj“ o Prométheovi. Dá se říci, že Prometheus symbolizuje opět lidstvo, které svým způsobem přizemního života oddělilo své světlé nitro od životodárných proudů Stvoření (ukradený, oddělený oheň). Tím se přikovalo ke skále (k pozemské hmotě), což má dodnes za následek to, že vitální síla každého člověka je poskytována jen pozemskému (v symbolu orla trhajícího vnitřnost).

Budiž ještě zmíněn, v mnohosti souvislostí, i další příběh ukazující na směr ke Světlu.

Když v záchvěvech svátků lásky pozemsky přicházel na již rozsáhlou strnulost země Ježíš, se zaslíbením vysoké síly-Lásky, Vyslanec to shůry, věděli a zvěstovali o tomto dění pastýři. V obrazech křesťanského myšlení to byli prostí a jednoduší lidé, asi takoví, jaké si mnozí představují pastevece ovcí na Valašsku, z nedávné minulosti. Spíš mírně zanedbaní samotáři, ne příliš velkého rozhledu a moudrosti.

Takové mylné mínění opět posiluje jen temné úrovně onoho světa. Protože tito pasteveci měli mnohdy schopnost jasnoživotnosti a mnozí z nich byli velmi moudří ve spojení s přírodou a prostí lidských zmatků. To, že byli pasteveci, mělo jediný účel. Pozemskou obživu. Pravý účel jejich pozemského života byl zprostředkovat světlá dění do pozemských poměrů. Staří národové je zvali i „zřeci“ a také „volchové“. Nebylo nijak důležité, aby žili v pozemském blahobytu. Jistě nám budou tito blízcí v dochovaném slovu „valaši“.

Mnohé zamotané by se dalo napravit, kdyby našinci prosvětlili věděním svá nitra, nahlédli tímto světlem na skutečnosti dnešní země a dali tradicím, v probuzené očištné síle, jejich skutečnou hodnotu. Tu hodnotu, která formovala každou tradici již při jejím vzniku.

